

Informácia o priebehu a výsledkoch samitu NATO v Bruseli v dňoch 11. - 12. júla 2018

V dňoch 11. - 12. júla 2018 sa v Bruseli konal **samit Organizácie Severoatlantickej zmluvy (NATO)**. **Delegáciu SR** na samite **viedol prezident SR Andrej Kiska**, ktorého sprevádzali minister obrany SR Peter Gajdoš, štátny tajomník Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Ivan Korčok a stály predstaviteľ SR v Severoatlantickej rade Radovan Javorčík.

Hlavy štátov a vlád krajín NATO rokovali dvakrát vo formáte 29, v rámci ktorých prijali rozhodnutia týkajúce sa adaptácie Aliancie na meniace sa bezpečnostné prostredie. Absolvovali pracovnú večeru za prítomnosti partnerov z Fínska a Švédska, predsedu Európskej rady a predsedu Európskej komisie a rokovali s partnermi z Ukrajiny a Gruzínska. Zúčastnili sa tiež na zasadnutí s prispievateľmi do misie *Rozhodná podpora* v Afganistane. Uskutočnili sa aj pracovné stretnutia na úrovni **ministrov zahraničných vecí** krajín NATO s účasťou partnerov z Iraku, Jordánska, Tuniska a vysokej predstaviteľky EÚ F. Mogherini a tiež **ministrov obrany** vo formáte 29.

Hlavnými témami zasadnutí bolo plnenie záväzkov v oblasti **zdieľania bremena pre kolektívnu obranu**, posilňovanie **kolektívnej obrany a odstrašovacej schopnosti NATO**, **posilňovanie stability v južnom susedstve NATO**, pokračovanie podpory **Afganistanu a boj s terorizmom**. V rámci politiky otvorených dverí NATO bolo **Macedónsko** pozvané na **začatie prístupových rokovaní** o vstupe do Aliancie v nadväznosti na dohodu medzi Skopje a Aténami, z júna t. r. Pred samitom NATO bola prijatá **Spoločná deklarácia o spolupráci medzi EÚ a NATO**, ktorú podpísali predseda Európskej rady D. Tusk, predseda Európskej komisie J.-C. Juncker a generálny tajomník (GT) NATO J. Stoltenberg. Táto deklarácia nadväzuje na podobný dokument z Varšavy (2016).

Zoznam verejných dokumentov, prijatých na bruselskom samite NATO:

- Deklarácia z bruselského samitu vydaná hlavami štátov a vlád zúčastňujúcimi sa na rokovaní Severoatlantickej rady v Bruseli 11. – 12. júla 2018;
- Bruselská deklarácia o transatlantickej bezpečnosti a solidarite;
- Deklarácia Komisie NATO – Gruzínsko z bruselského samitu;
- Spoločné vyhlásenie k misii Rozhodná podpora v Afganistane;
- Vyhlásenie predsedajúceho o NATO – Ukrajine po stretnutí Severoatlantickej rady s Gruzínskom a Ukrajinou na bruselskom samite.

Hlavy štátov a vlád členských krajín NATO prijali na samite nasledujúce kľúčové rozhodnutia:

- potvrdenie záväzku zo samitu NATO vo Walese zvyšovať národné výdavky na obranu a rozhodnutie zintenzívniť úsilie dosiahnuť úroveň 2 % HDP na obranu v čo najskoršom možnom čase;
- vytvorenie dvoch nových veliteľstiev NATO v Ulme (Nemecko) a v Norfolku (USA) v rámci adaptovanej veliteľskej štruktúry NATO;
- schválenie *Iniciatívy pripravenosti* NATO – schopnosť NATO rozmiestniť do 30 dní v mieste krízy kredibilné bojové formácie vytvorené z 30 mechanizovaných práporov, 30 letiek a 30 bojových plavidiel;

- pozvanie pre Macedónsko na začatie prístupových rokovaní o vstupe do Aliancie ako náhle budú naplnené vnútroštátne podmienky.
- začatie výcvikovej Misie NATO v Iraku (NMI) a to transformáciou zo súčasnej aliančnej výcvikovo-poradenskej aktivity v krajine;
- prijatie záväzku pokračovať v misii *Rozhodná podpora* v Afganistane a vo finančných príspevkoch pre Afganské bezpečnostné sily v r. 2020 – 2024;
- schválenie tzv. *Balíka NATO pre juh*, ktorého súčasťou sú špecializované balíky pomoci NATO pre Tunisko a Jordánsko, príspevky spojencov do Zvereňeckého fondu na budovanie obranných kapacít partnerských krajín a ďalšie opatrenia;
- deklarovania plnej operačnej spôsobilosti Centra NATO pre juh v Neapole (*Hub for the South*);
- potvrdenie podpory suverenity a teritoriálnej integrity Ukrajiny a Gruzínska ako aj pokračovanie praktickej pomoci pri reformách ich obranného a bezpečnostného sektora;
- pokračovanie tzv. „dvojkoľajového prístupu“ NATO k vzťahom s Ruskom – kombinácie posilňovania kolektívnej obrany a odstrašenia NATO so zintenzívneným úsilím o zmysluplný dialóg s Ruskom;
- ďalšie prehlbovanie spolupráce medzi NATO a EÚ – v súlade s deklaráciou najvyšších predstaviteľov oboch organizácií) podpísanou v Bruseli deň pred samitom NATO.

Prezident SR A. Kiska na samite NATO deklaroval:

- záväzok SR zvyšovať rozpočet na obranu na úroveň 1,6 % HDP do roku 2020 a na úroveň 2 % výdavkov HDP na obranu do roku 2024
- záujem o udržanie príspevku SR do posilnenej predsunutej prítomnosti NATO v Pobaltí bez prerušenia aj po r. 2019;
- pokračovanie SR vo finančných príspevkoch (500 tis. USD ročne) do Zvereňeckého fondu na financovanie afganskej národnej armády aj po roku 2020 a v navýšení počtu nasadených vojakov v misii NATO (*Resolute Support Mission* - RSM) v Afganistane v rámci existujúceho mandátu NR SR;
- záujem SR pôsobiť, v súlade s požiadavkami irackej vlády, v novej misii NATO v Iraku;
- záujem SR personálne prispieť do Centra NATO pre juh v Neapole;
- udržanie civilného experta SR na Ukrajine a v Gruzínsku na podporu asistencie NATO týmto krajinám ako prejavu jasnej podpory suverenity, teritoriálnej integrity a nezávislosti oboch krajín v medzinárodne uznaných hraniciach a pokračovanie úlohy SR ako vedúcej krajiny vo Zvereňeckom fonde pre Ukrajinu v oblasti likvidácie nevybuchnutej munície a boja s improvizovanými výbušnými zariadeniami;
- podporu zaslaniu pozvánky pre Macedónsko začať prístupové rozhovory do NATO a aspiráciám Bosny a Hercegoviny, Ukrajiny a Gruzínska smerom k NATO a EÚ, ktoré podporia ich vnútornú odolnosť a stabilitu;
- vážnosť, ktorú prikladá SR hybridným hrozbám a spoločnému hodnoteniu vzťahov spojencov a Aliancie s Ruskom.

Prezident SR počas samitu zároveň informoval o rozhodnutí vlády SR o obstaraní 14 nových taktických stíhacích lietadiel.

Hodnotenie plnenia záväzkov zo samitu NATO vo Walese v oblasti výdavkov na obranu

Spravodlivé zdieľanie nákladov na obranu a súvisiace zvyšovanie obranných rozpočtov členských krajín bolo jednou z kľúčových tém samitu. Od prijatia záväzku zo samitu NATO vo

Walese z roku 2014 všetci spojenci zastavili znižovanie obranných výdavkov, pričom tak európski spojenci, ako aj Kanada zvyšujú kontinuálne svoje rozpočty na obranu v reálnych číslach už štvrtý rok za sebou. Kým v roku 2014 vynakladali 2 % HDP na obranu traja spojenci, do konca roka 2018 by záväzok malo plniť už osem spojencov. Nik zo spojencov nespochybnil ani potrebu zvyšovania investícií do obrany, ani zvyšovanie použiteľnosti, nasaditeľnosti a pripravenosti jednotiek. **USA sa domnievajú, že európski spojenci by vďaka rastúcej ekonomike mali prispievať viac a rýchlejšie do vlastnej obrany než bolo dohodnuté vo Walese.** Podľa USA je potrebné sa pri výdavkoch na obranu pozerieť na 2 % HDP nie ako na strop, ale ako na minimum; zároveň je potrebné pripraviť sa na diskusiu ísť nad túto hranicu. Ostatní spojenci poukázali nielen na riziká, ktoré by sprevádzali prí rýchle a priveľké zvyšovanie investícií do obrany, čo je dlhodobý proces, ale aj na nevyhnutnosť brať do úvahy špecifickú kvalitu a kvantitu individuálnych príspevkov na spoločné aktivity, vrátane posilňovania kolektívnej obrany, čo sa nie vždy a rovnako odráža v úzko definovaných výdavkoch na obranu.

V platnosti naďalej ostávajú záväzky zo samitu vo Walese. Lídri krajín NATO sa uzniesli na tom, že k výdavkom na obranu a k lepšiemu zdieľaniu bremena sa budú naďalej stavať zodpovedne, zdvojnásobia svoje úsilie pri zvyšovaní zdrojov na obranu, ako aj pri budovaní spôsobilostí a nasadzovaní do spoločných aktivít Aliancie. **Spojenci opätovne potvrdili záväzok každoročne vypracovať a predložiť hodnoverné národné plány, zachytávajúce spôsob dosiahnutia 2% v roku 2024.** Tieto plány budú následne vyhodnotené ministrami obrany na jar nasledujúceho roku. Lídri krajín NATO tiež vyzdvihli fakt, že od roku 2017 došlo, odhliadnuc od zdrojov USA, k reálnemu zvýšeniu zdrojov na obranu o 41 mld. USD, pričom konštatovali, že trend zvyšovania výdavkov na obranu bude naďalej pokračovať. Slovenská republika bude svoje obranné výdavky navyšovať v súlade s uznesením č. 462/2017 o Dlhodobom pláne rozvoja obrany s dôrazom na výstavbu a rozvoj ozbrojených síl Slovenskej republiky s výhľadom do roku 2030, kde je potvrdené v doložke vybraných vplyvov, že prostriedky na rozvoj obrany sú rozpočtovo kryté.

Posilňovanie kolektívnej obrany a odstrašovacej schopnosti NATO

Spojenci pozitívne vyhodnotili doterajšie angažovanie sa Aliancie v posilnenej predsunutej prítomnosti v Pobaltí, v cielenej predsunutej prítomnosti v regióne Čierneho mora ako aj v rámci aliančného južného krídla (o. i. prostredníctvom plnej operačnej spôsobilosti Centra pre juh v Neapole). Celková schopnosť spojencov čeliť výzvam musí vychádzať zo širokej škály robustných a sofistikovaných spôsobilostí v rámci všetkých domén, vrátane ťažších spôsobilostí určených pre vedenie bojovej činnosti vysokej intenzity a v stave vysokej pripravenosti. Dôveryhodná zostava odstrašenia a obrany Aliancie zostáva založená na kombinácii jadrových a konvenčných spôsobilostí a spôsobilostí protiraketovej obrany, pričom táto musí byť kredibilná, koherentná, odolná a schopná adaptácie na meniace sa bezpečnostné prostredie.

Členské krajiny podporili **adaptáciu Aliancie** na zmenené bezpečnostné prostredie, ktorá okrem iného obsahuje **vytvorenie dvoch nových veliteľstiev v rámci veliteľskej štruktúry NATO - v Ulme (Nemecko)** zameraného na vojenskú mobilitu v rámci Európy a **v Norfolku (USA)** zameraného na presun jednotiek cez severnú časť Atlantického oceánu. Deklarovaná bola plná operačná spôsobilosť **Centra pre juh** v Neapole, ktoré vzniklo v septembri 2017. Toto centrum vytvára priestor pre spojencov, partnerov a expertov lepšie pochopiť a prekonať bezpečnostné výzvy, ako aj identifikovať príležitosti v južnom strategickom smere (na Blízkom východe, severnej Afrike, Saheli a v subsaharskej Afrike).

Keďže súčasné bezpečnostné prostredie charakterizuje nepredvídateľnosť a s tým súvisiaca potreba rýchlej reakcie, lídri členských krajín NATO schválili ***Iniciatívu pripravenosti NATO***. Cieľom je vybudovanie kredibilných bojových formácií (brigády, námorné účelové zoskupenia, letecké krídla) schopných nasadenia do 30 dní na podporu kolektívnej obrany a schopnosti odstrašenia NATO. **V tomto kontexte by spojenci mali deklarovať svoje spôsobilosti vo všetkých operačných doménach, a to pozemnej, vzdušnej a námornej.** Zvýši sa tak kolektívna pripravenosť NATO reagovať na prípadné hrozby zo všetkých strategických smerov a schopnosť čeliť a reagovať na hrozby vo viacerých regiónoch súčasne.

Zlepšenie schopnosti členských krajín NATO rýchlo a plynulo presúvať vojakov a techniku je súčasťou zvyšovania obranyschopnosti a kredibility NATO, podobne ako aj schopnosti EÚ reagovať na krízové situácie mimo vlastného územia. Hlavy štátov a vlád NATO preto rozhodli, že do konca roka 2019 členské krajiny skrátia doby potrebné na presun vojenskej techniky v rámci územia členských štátov Aliancie tak, aby potrebné povolenia boli dostupné do 5 dní. Do konca roka 2019 taktiež vytvoria sieť národných kontaktných bodov pre urýchlenie vojenskej mobility. Túto oblasť považuje SR za jednu z dôležitých oblastí praktickej spolupráce EÚ a NATO. Do implementácie rozhodnutí na národnej úrovni bude potrebné zapojiť viaceré ministerstvá a ústredné orgány štátnej správy. Ich úlohou bude vytvoriť aj podmienky pre zabezpečenie národnej implementácie plánu podpory spojeneckých vojsk na území SR (*Enablement Plan for SACEUR Area of Responsibility*). Pre túto úlohu by mala byť zriadená medzirezortná pracovná skupina, v ktorej budú mať zastúpenie viaceré rezorty (MO, MV, MDaV, MF, ale aj VÚC). Jej úlohou bude zabezpečenie takých oblastí, ako je doprava, komunikácia, bezpečnosť, ale aj daňové a colné otázky spojené s presunmi spojeneckých vojsk na území SR.

Kybernetické hrozby sa stávajú čoraz komplexnejšími a deštruktívnejšími. Čoraz častejšie dochádza k **hybridným aktivitám** štátnych a neštátnych aktérov, na ktoré je potrebné adekvátne reagovať. **V tomto duchu bolo prijaté rozhodnutie o vytvorení podporných tímov na čelenie hybridným hrozbám.**

Rusko sa podľa spojencov nevysporiadalo s tým, že krajiny bývalého ZSSR a sovietskeho bloku sa rozhodli pre, resp. sa stali členmi NATO a EÚ. Moskva nie celkom rozumie a vníma silu sankcií, ktoré boli prijaté po jej anexii Krymu a v dôsledku jej konania v Gruzínsku a na Ukrajine. Čo však silne vníma je jednota spojencov a jasné rozhodnutia NATO a EÚ, ktoré približujú krajiny západného Balkánu, Ukrajinu a Gruzínsko k euroatlantickým zoskupeniam. Cieľom Moskvy je vnášať medzi spojencov nezhody napr. prostredníctvom obchodných dohôd. Aktívnosť pri prijímaní politických rozhodnutí je kľúčová. Ak absentuje, vytvára sa vákuum (či už v Sýrii, alebo na západnom Balkáne), ktoré okamžite zaplní nielen Rusko. Osobitnú pozornosť je potrebné venovať hybridným taktikám uplatňovaných Ruskom. Treba tiež poznamenať, že Rusko sa správa k svojim medzinárodným záväzkom selektívne. Tak ako v prípade nerešpektovania Budapešťianskeho memoranda voči Ukrajine, Moskva môže porušiť svoje záväzky aj v oblasti energetických projektov. Vo vzťahu k Rade NATO-Rusko na samite zaznela úplná podpora pokračovaniu „*dvojkoľajového*“ prístupu, t. j. v budovaní obrany a odstrašenia a v zmysluplnom dialógu.

Vo vzťahu k **partnerom z Blízkeho východu a severnej Afriky** bola potvrdená priorita dialógu a pripravenosti poskytnúť balíčky presne definovanej pomoci pri posilňovaní ich obrany a bezpečnosti (*Defence Capacity Building - DCB*). Súčasťou stabilizácie okolia Aliancie a EÚ v rámci šírenia stability je, samozrejme, aj rozvojová pomoc.

Posilňovanie stability a boj proti terorizmu, predovšetkým v južnom susedstve

Ministri zahraničných vecí krajín NATO na rokovaní s politickými predstaviteľmi Iraku, Tuniska a Jordánska konštatovali, že NATO bude zohrávať významnejšiu úlohu vo svojom južnom susedstve. Pozvanie partnerov zo spomínaných troch krajín svedčí o záujme Aliancie o prehĺbenie dialógu s týmito krajinami regiónu Blízkeho východu a severnej Afriky. Okrem partnerov z formátov Stredomorského dialógu a Istanbulskej iniciatívy spolupráce má posilnená spolupráca zahŕňať aj Ligu arabských štátov a Radu pre spoluprácu v oblasti Perzského zálivu a Africkej únie. Konkrétne ciele budú implementované v línii schváleného *Balíka pre juh*. Viacerí spojenci avizovali participáciu na **novej výcvikovej Misii NATO v Iraku** nad ktorou prevezme velenie Kanada. Okrem toho boli ohlásené finančné príspevky do zvereneckých fondov balíkov pre budovanie obranných kapacít (DCB). Viaceré členské krajiny NATO, vrátane **SR**, privítali balík DCB pre Tunisko a nadobudnutie plnej operačnej kapacity Centra pre juh v Neapole.

Spojenci sa zhodli, že výzvy v južnom susedstve, vrátane terorizmu, či nekontrolovanej migrácie si vyžadujú holistický prístup, ktorý bude zahŕňať aj ekonomickú, sociálnu a kultúrnu dimenziu. Stredozemné more predstavuje najvýraznejšiu deliacu čiaru medzi svetom stability a nestability. Angažovanie EÚ (rozvojová pomoc a dôraz na vytvorenie pracovných príležitostí pre mladých ľudí) predstavuje pre NATO vítanú komplementaritu. Spolupráca medzi NATO a EÚ a koordinácia ich aktivít voči juhu budú naďalej pokračovať.

Diskusia sa dotkla aj konfliktu v **Sýrii**, ktorý predstavuje výzvu pre celý región a má priamy vplyv na bezpečnosť celej Aliancie. Spoločnú hranicu Sýrie s Jordánskom, v súčasnosti kontroluje sýrsky režim. Negatívnu úlohu zohráva nielen Irán, ale aj Rusko. Výsledkom konfliktu v Sýrii je strata 400.000 životov, milióny utečencov a použitie chemických zbraní Assadovho režimu voči vlastnému obyvateľstvu.

Niektoré členské krajiny sa v diskusii dotkli aj otázky **Líbye**, ktorej žiadosť o pomoc pri budovaní bezpečnostných inštitúcií si vyžaduje reakciu zo strany NATO, pretože sme túto pomoc prisľúbili na samitoch NATO vo Walese (2014) a vo Varšave (2016). V prípade pomoci zo strany Aliancie bude nevyhnutné podporiť proces pod vedením OSN a efektívnu spoluprácu medzinárodného spoločenstva a krajín v regióne.

Došlo k všeobecnej zhode, že bezpečnosť EÚ je úzko prepojená s bezpečnosťou partnerských krajín a že výzvy na juhu od Európy budú pretrvávať. Z hľadiska boja s terorizmom, či prevencie pred radikalizáciou bude dôležité vytvoriť nové pracovné príležitosti pre mladých ľudí. Je pozitívne, že aj spoločná deklarácia EÚ-NATO sa zaoberá dôležitosťou spolupráce oboch organizácií v rámci južného susedstva (napr. Irak). EÚ a NATO majú spoločný záujem na pokračovaní demokratickej a ekonomickej tranzície v Tunisku. Súčasťou prístupu k južnému susedstvu by malo byť podľa EÚ aj riešenie výziev v regióne Sahelu. Spojenci sa dohodli na nových opatreniach na posilnenie pomoci Tunisku v oblasti budovania kapacít (DCB).

Afganistan

Na rokovaní prispievateľov (t.j. spojencov a operačných partnerov) do výcvikovej nebojovej misie NATO v **Afganistane** (misia „*Rozhodná podpora*“, ďalej len „*RSM*“) bolo schválené spoločné vyhlásenie, v ktorom sa zhodli na pokračovaní RSM dovtedy, kým

podmienky v krajine neumožnia zmenu v počtoch vojakov v RSM alebo v podobe medzinárodnej prítomnosti. Pokračovanie vo výcviku afganských bezpečnostných síl ostáva nevyhnutnou podmienkou, aby sa krajina už viac nemohla stať útočiskom medzinárodného terorizmu. Vládne bezpečnostné sily sú vďaka výcvikovému pôsobeniu RSM silnejšie, profesionálnejšie a efektívnejšie. Stále však nie sú plne sebestačné a budú aj naďalej potrebovať externú pomoc. S cieľom naplnenia požadovaných počtov RSM v súčasnosti prebieha proces zvyšovania príspevkov do misie. Viacero spojencov a operačných partnerov v tejto súvislosti oznámilo zvýšenie svojich vojenských príspevkov. Zapojením sa nových operačných partnerov do RSM, t.j. Kataru a Spojených arabských emirátov, stúpol počet prispievateľov na 41 štátov.

Počas rokovania zaznela jednoznačná podpora pre Kábulom vedený mierový proces, ktorý je cestou k trvalému a mierovému usporiadaniu v krajine. Podpora zaznela aj v otázke súvisiacej ponuky afganského prezidenta Gháního na priame mierové rokovania s Talibanom. Pokračovanie RSM vo výcviku afganských síl vytvára potrebné podmienky na to, aby sa mierové rokovania mohli uskutočniť, keďže bez efektívneho vojenského tlaku vládnych síl nebude mať Taliban motiváciu sadnúť si za rokovací stôl. Afganská strana, reprezentovaná prezidentom Gháním a predsedom vlády Abdulláhom, potvrdila záujem dosiahnuť mierovú dohodu s Talibanom s cieľom ukončiť konflikt a vytvoriť tolerantnú moslimskú spoločnosť.

Popri potvrdení vojenskej a politickej podpory pre stabilizáciu Afganistanu zároveň spojenci a partneri súhlasili s pokračovaním alokovania finančných príspevkov na udržateľnosť afganských bezpečnostných síl až do roku 2024 (záväzky z Varšavského samitu boli platné do roku 2020). V zmysle ohláseného záväzku, SR ako dlhodobý prispievateľ k stabilizácii Afganistanu bude pokračovať vo finančnej podpore Afganských bezpečnostných síl aj v rokoch 2021-2024 a to v rámci príspevku do Zvereneckého fondu pre Afganské bezpečnostné sily vo výške 500 tis. USD ročne. Od afganskej vlády sa zároveň očakáva postupné zvyšovanie jej vlastného podielu na ich financovaní. Viacero predstaviteľov apelovalo na vládu v Kábule, aby pokračovala v reformách, vrátane boja proti korupcii, zlepšovania postavenia žien a detí, ako aj v príprave parlamentných volieb (plánovaných na október 2018) a prezidentských volieb (v roku 2019). Podľa afganských predstaviteľov prípravy na parlamentné voľby pokračujú, doposiaľ malo byť registrovaných vyše 8,5 mil. voličov, z nich 34 % majú tvoriť ženy.

Politika otvorených dverí

Hlavy štátov a vlád krajín NATO rozhodli o začiatku prístupových rokovaní s **Macedónskom** v nadväznosti na historickú dohodu medzi Skopje a Aténami o názve tejto bývalej juhoslovanskej republiky. Po ukončení všetkých národných procedúr súvisiacich s novým názvom krajiny a po formálnom súhlase všetkých spojencov by sa tak krajina mala stať v poradí 30. členom Aliancie. Spojenci sa zaoberali aj potrebou jasných stanovísk smerom k budúcnosti **Bosny a Hercegoviny** ako aspirantskej krajiny NATO. NATO aktuálne rokuje na pracovnej úrovni o ďalších aktivitách v Bosne a Hercegovine, aj v rámci spoločných projektov s EU, ktorými prispeje k implementácii reformy obranného a bezpečnostného sektoru.

Na spoločnom stretnutí hláv štátov a vlád krajín NATO, **Gruzínska a Ukrajiny** bola pozornosť zameraná na prezentáciu oboch krajín, týkajúcu sa realizovania udržateľných reformných krokov, príspevkov do spoločných operácií a misií, interoperabilitu a prispievania Ukrajiny a Gruzínska do hodnotenia bezpečnosti v regióne Čierneho mora. Ukrajina bola označená ako príklad neriešenej, resp. prehliadanej agresie a okupácie, rovnako ako okupácia gruzínskych teritórií zo strany Ruska. Tolerovanie týchto udalostí zo strany medzinárodnej komunity vedie k posilneniu sebavedomia a expanzívnej politiky Moskvy. Spojenci ocenili

Kyjev za zvýšenie jeho príspevku do RSM v Afganistane a uvítali prijatie zákona o národnej bezpečnosti, ktorým sa v krajine etablovala civilná a demokratická kontrola rezortu obrany, ozbrojených síl a spravodajského sektora. Predmetný zákon je dôležitý aj z hľadiska pokračovania poskytovania spojeneckej pomoci Ukrajine. Spojenci sa zaviazali k pokračovaniu praktickej spolupráce s Ukrajinou. Časť spojencov, **vrátane SR** podporila zaradenie Ukrajiny do programu rozšírených príležitostí (*enhanced opportunities*), v rámci iniciatívy pre partnerskú interoperabilitu a potvrdila svoje príspevky do Zvereneckého fondu pre Ukrajinu v oblasti likvidácie nevybuchnutej munície a boja s improvizovanými výbušnými zariadeniami vedeného Slovenskou republikou.

Spolupráca EÚ-NATO

Generálny tajomník NATO J. Stoltenberg, predseda Európskej rady D. Tusk a predseda Európskej komisie J.-C. Juncker na spoločnom stretnutí podpísali deň pre začiatkom samitu NATO Deklaráciu o spolupráci medzi NATO a EÚ. Dokument pozostáva z 11 článkov, nadväzuje na Varšavskú deklaráciu a reflektuje vývoj spolupráce oboch organizácií od podpísania historicky prvej takejto deklarácie v roku 2016. Dokument prináša viacero dôležitých politických odkazov o:

1) výraznom posilňovaní spolupráce, ktorou sa posilňuje aj bezpečnosť občanov a transatlantické spojenectvo,

2) partnerstve, ktoré je postavené na vzájomnej otvorenosti, v súlade s autonómnym rozhodovaním organizácií a reflektuje záujem zapojenia spojencov/nečlenov NATO do EÚ iniciatív a naopak,

3) pokračovaní implementácie doterajších cieľov (za 2 roky prijatých 78 spoločných opatrení v 7 oblastiach – boj s hybridnými hrozbami, operačná spolupráca na mori a pri migrácii, kybernetická obrana a bezpečnosť, obranné spôsobilosti, obranný priemysel a výskum, cvičenia, podpora spôsobilostí partnerov na východe a juhu),

4) záväzku NATO a EÚ pokračovať v spolupráci pri odpovediach na hybridné a kybernetické hrozby,

5) záväzku EÚ a NATO na posilnení spolupráce v 4 nových oblastiach (doplnenie 7 oblastí spolupráce z r. 2016) ohľadom vojenskej mobility, boja s terorizmom, posilnenia odolnosti voči rizikám CBRN a podpory agendy zapojenia žien do riešenia kríz a konfliktov,

6) úsilí EÚ posilňovať európsku bezpečnosť a obranu (spomenuté PESCO a EDF) a úsilí NATO posilniť kolektívnu obranu (NATO ako základný kameň kolektívnej obrany),

7) úsilie EÚ v oblasti obranných iniciatív, čím sa posilní aj NATO a spoločná bezpečnosť, čo pre spojencov v NATO znamená posilnenie spravodlivého zdieľania nákladov, výhod a zodpovedností, a pre EÚ väčšiu prioritu financovania bezpečnosti a obrany v rámci novej viacročnej finančnej perspektívy.

Dokument tiež pripomína, že

8) rozvoj spôsobilostí (NATO a EÚ) musí ostať koherentný, komplementárny a interoperabilný a

9) počíta sa so zhodnotením dosiahnutého pokroku v rámci spolupráce EÚ-NATO pravidelne každý rok.

Predseda Európskej rady D. Tusk zdôraznil, že v oblasti ochrany svojich občanov nemá EÚ lepšieho spojencu než NATO. Pripomenul, že Európa dnes na obranu vynakladá niekoľko násobne viac než Rusko. Predseda Európskej komisie J.-C. Juncker zdôraznil, že NATO je základným kameňom bezpečnosti, pričom Európa chce za ňu prebrať väčšiu zodpovednosť, prehlbujúc zároveň partnerstvo s Alianciou. Dôkazom je spustenie stálej štruktúrovanej spolupráce (PESCO), zvýšenie investícií európskych krajín do obrany, ako aj pokrok v oblasti

vojenskej mobility. GT NATO J. Stoltenberg ocenil tieto snahy EÚ a jej obranné iniciatívy označil za doplnenie a nie alternatívu k Aliancii, ktorá je základom euro-atlantickej bezpečnosti. Zdôraznil dôležitosť čo najväčšieho možného zapojenia nečlenských krajín EÚ do spolupráce oboch organizácií a zároveň požiadavku dbať o to, aby sa nevytvorili nové bariéry.